Gemeente Almelo

Raadsvergadering 30 september 2025
Registratienummer: R 2508870

## De Raad van de Gemeente Almelo:

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders;

**Besluit:**

1. De conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van het verbetertraject omgangsvormen en onderlinge samenwerking in de raad over te nemen.
2. In te stemmen met de acties die uitgevoerd gaan worden naar aanleiding van het verbetertraject omgangsvormen en onderlinge samenwerking in de raad.
3. In te stemmen met de spelregels omgangsvormen in een vergadering en deze per direct toe te passen.

---

**Gedaan in de openbare vergadering van 30 september 2025,**

**de griffier,**

**drs. J.W. Scherpenzeel**

**de burgemeester,**

**R.T.A. Korteland**

Raadsvergadering: 30 september 2025
Registratienummer: R 2508870

Naam: M.R.M. Lütjann
Datum: 30 september 2025
Team: Raadsgriffie

## Voorstel aan de raad

| | |
|---|---|
| Onderwerp | **Omgangsvormen en onderlinge samenwerking in de gemeenteraad** |
| Portefeuillehouder | **Burgemeester & Griffier** |

## Samenvatting raadsvoorstel

De raad is op zoek naar andere omgangsvormen en een andere gewenste onderlinge samenwerking, maar lijkt met elkaar niet tot het goede gesprek te komen. Dit is echter wel van groot belang om de gezamenlijke rol die de raad heeft als hoogste bestuursorgaan vorm te geven. De rol van raadslid kan alleen op een goede manier worden ingevuld als er sprake is van vertrouwen en veiligheid binnen de raad. Daarom is er eind 2024 gestart met een verbetertraject gewenste omgangsvormen en onderlinge samenwerking in de Raad. De gemeenteraad wordt met dit raadsvoorstel verzocht een besluit te nemen om hier per direct stappen in te gaan zetten.

## Voorgesteld raadsbesluit

1. De conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van het verbetertraject omgangsvormen en onderlinge samenwerking in de raad over te nemen.
2. In te stemmen met de acties die uitgevoerd gaan worden naar aanleiding van het verbetertraject omgangsvormen en onderlinge samenwerking in de raad.
3. In te stemmen met de spelregels omgangsvormen in een vergadering en deze per direct toe te passen.

### Inleiding

Tijdens de algemene beschouwingen van de perspectiefnota van 2024 is op meerdere momenten, door verschillende fracties, in steeds andere bewoordingen, gesproken over de verhoudingen binnen de raad. Op 28 mei 2024 ging het in de raadszaal - naar aanleiding van een ingebrachte motie - over grenzen en respect in de samenwerking. De conclusie, naar aanleiding van het gesprek over omgangsvormen binnen de raad, was dat dit op een ander moment besproken moest worden en de motie werd aangehouden. De raad is op zoek naar een betere onderlinge samenwerking, maar lijkt met elkaar niet tot het goede gesprek te komen. Dit is echter wel van groot belang om de gezamenlijke rol die de raad heeft als hoogste bestuursorgaan vorm te geven. De rol van raadslid kan alleen op een goede manier worden ingevuld als er sprake is van vertrouwen en veiligheid binnen de raad.

## Beoogd effect

Om de raad te faciliteren om te komen tot de gewenste omgangsvormen en onderlinge samenwerking is er een verbetertraject gestart. In diverse bijeenkomsten is er onder externe begeleiding gesproken over de gewenste omgangsvormen en onderlinge samenwerking binnen de Almelose gemeenteraad. Aan de gespreksessies hebben zo goed als alle raadsleden deelgenomen en ook het college heeft deelgenomen aan de gesprekken. Er was openheid om met elkaar te spreken, naar elkaar te luisteren en te inventariseren wat er nodig is om de gewenste omgangsvormen en onderlinge samenwerking te bevorderen.
Hoewel er over nut en noodzaak niet altijd door iedereen gelijk wordt gedacht, is er op een heel aantal punten wel een zekere mate van consensus over de richting die daarvoor moet worden ingeslagen, zowel op de korte als de lange termijn. Korte termijn, vanwege de fase van de raadsperiode waarin de gemeenteraad zich nu bevindt. Lange termijn, omdat er volgend jaar raadsverkiezingen zijn en er door de nieuwe gemeenteraad een nieuwe start gemaakt zal worden.

## Conclusies & Aanbevelingen

Dit alles heeft geleid tot een gedeeld beeld van hoe deze raad met elkaar om wil gaan en met elkaar wil samenwerken. Naar aanleiding van de gesprekken zijn er hele concrete aanbevelingen gedaan over wat de

gewenste omgangsvormen zijn en hoe de gemeenteraad met elkaar om moet gaan, wil men tot de gewenste omgangsvormen en samenwerking komen.
*Conclusie 1:* Het creëren van contactmomenten tussen collegeleden en raadsleden (in het bijzonder voorafgaand aan debatten) is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van zowel de gemeenteraad als het college.
*Aanbeveling 1a:* Geadviseerd wordt een vast inloopmoment voorafgaand aan de politieke avonden of raadsvergaderingen te organiseren. Een aantal raadsleden (meestal oppositie) weet niet goed de "route" naar het college leden te vinden. De collegeleden geven aan voor dit contact open te staan, er is echter duidelijk een drempel voor sommige raadsleden.
*Aanbeveling 1b:* Van collegeleden mag een actievere houding worden gevraagd richting de raadsleden. Maar ook van raadsleden mag gevraagd worden om meer en tijdig contact op te nemen met collegeleden als dat nodig is. Met respect voor elkaars onderscheiden posities en verantwoordelijkheden, zal dit de onderlinge omgang maar ook de kwaliteit van inbreng in het debat ten goede komen.
*Conclusie 2:* Contacten tussen raadsleden onderling is buiten de vergaderingen heel verschillend. Van geen/nauwelijks contact tot veel/intensief contact. Er is niet direct een kloof tussen coalitie – en oppositiepartijen. In principe is het ook een eigen keuze van raadsleden hoe ze hiermee om willen gaan.
*Aanbeveling 2:* Meer onderling contact kan zorgen voor meer begrip voor elkaar en bevordert ook de inhoudelijke politieke samenwerking in de vergaderingen. Het regelmatig organiseren van trainingen, conferentie, excursies en informele bijeenkomsten kunnen hiertoe bijdragen.
*Conclusie 3:* Het verloop van raadsdebatten wordt heel verschillend ervaren.
*Aanbeveling 3:* Overwegend zijn de raadsleden van mening dat hier nog veel winst te behalen valt. Zowel in de voorbereidingen van de vergaderingen, het voorzitten van de vergaderingen én de omgangsvormen tijdens de vergaderingen. Dat is niet alleen belangrijk voor de deelnemers aan het debat, maar ook voor de inwoners/belangstellenden die op de tribune of digitaal de debatten volgen.

## Acties voor de gewenste onderlinge samenwerking

Naar aanleiding van de conclusies en aanbevelingen zijn een heel aantal acties benoemd die direct uitgevoerd kunnen worden om zodoende een direct effect te hebben op de omgangsvormen en de samenwerking binnen de raad. Hieronder een totaal overzicht van deze acties.

*Acties van de Burgemeester:*
*Actie 1:* De burgemeester is gevraagd dit proces te blijven volgen en waar nodig te bevorderen dat individuele collegeleden en/of raadsleden hun verantwoordelijkheid hierin gaan oppakken.

*Acties van het college:*
*Actie 2:* De driehoek komt op korte termijn met een aantal concrete suggesties om (laagdrempelige) informele contactmomenten buiten de vergadercyclus om tussen college- en raadsleden te bevorderen. Hierbij kan gedacht worden aan het vereenvoudigen van het maken van afspraken of vaste contactmomenten. Uiteindelijk staat of valt alles met het individueel oppakken door raads- en collegeleden van de geboden mogelijkheden. Daar kan niet van bovenaf op gestuurd worden.

*Acties van de fractievoorzitters:*
*Actie 3:* Fractievoorzitters bevorderen de goede omgangsvormen/contacten van hun fractieleden met andere fracties daar waar mogelijk. De fractievoorzitters bespreken dit binnen hun eigen fractie en hebben zelf een voorbeeldfunctie hierin.

*Acties van de voorzitters van de politieke beraden*
*Actie 4:* Debatten over raadsonderwerpen verlopen soms ongestructureerd, omdat onvoldoende scherp is wat de scope van het raadsvoorstel is. Als dat onvoldoende scherp is of er wordt al dan niet bewust van het onderwerp afgeweken dan bestaat het risico dat het debat alle kanten op gaat. Niet alleen lastig en soms storend voor veel deelnemers aan het debat, maar ook voor de volgers van het debat. Aangezien gekozen is voor een BOB vergadermodel, is het van belang de verschillende fasen hiervan goed te scheiden. In de voorbereidingen moet men alert zijn op duidelijke formulering(en) van de beslispunten van het raadsvoorstel. Daarnaast dient de voorzitter bij de start van het debat nog een keer duidelijk te verwoorden waar het debat over dient te gaan en waarover niet. Raadsleden kunnen tijdens het debat de voorzitter onvoorwaardelijk steunen in de taak te bewaken dat deelnemers aan het debat zich aan het geagendeerde onderwerp houden.

*Actie 5:* Er wordt van voorzitters verwacht dat ze zonder aanzien des persoons de vergaderingen voorzitten. Van deelnemers aan de vergaderingen mag verwacht worden dat ze zich 'onderwerpen' aan de leiding van de vergadering. En ook dat met respect voor elkaar het debat onderling en met het college wordt gevoerd. Mocht dit over en weer tot fricties in de vergadering leiden (tussen voorzitter en raadslid/raadsleden en/of raadsleden onderling), dan is het goed om dit op de juiste plek en moment te bespreken. In het presidium wordt elke vergadering teruggekeken naar de voorgaande vergaderingen. Deze aanspreekcultuur is in Almelo niet vanzelfsprekend aanwezig. Het risico daarvan is dat zaken niet uitgesproken worden en er onderhuids spanningen aanwezig blijven en de onderlinge sfeer jarenlang kan gaan bepalen. Alle vergaderingen dienen daarom regelmatig te worden geëvalueerd (o.a. in college, presidium, overleggen van fractievoorzitters) en waar nodig kan er dan naar aanleiding van de evaluatie actie worden ondernomen.

*Acties van alle deelnemers aan de vergaderingen*
*Actie 6:* Niet iedereen voelt zich veilig in de vergaderingen en soms wordt er een gebrek aan respect ervaren. Daar valt mogelijk wat op af te dingen, maar feit is dat er breed ongemak aanwezig is hoe vergaderingen soms verlopen. Iedere deelnemer van de vergadering kan hier rekening mee houden tijdens de vergaderingen.

*Acties van de Griffie:*
*Actie 7:* De griffie creëert mogelijkheden om de onderlinge informele contacten tussen raadsleden te bevorderen. Primair hebben raadsleden hier een eigen verantwoordelijkheid in. Deze actie kan nog worden uitgevoerd in het laatste jaar van deze raadsperiode, maar is met name voor de nieuwe raadsperiode een belangrijk aandachtspunt. Hiervoor moeten tijdig voorbereidingen worden getroffen, zoals de tweedaagse kennismaking van de nieuwe raad in 2026 en de raadsexcursie 2026.

## Werkafspraken vergaderorde

Naar aanleiding van het verbetertraject omgangsvormen en onderlinge samenwerking wordt voorgesteld per direct voor het vervolg van de raadsperiode een aantal duidelijke spelregels voor de omgangsvormen af te spreken voor de vergaderingen en die ook consequent te laten handhaven door de voorzitter.

Het gaat om de volgende omgangsvormen:

1. De voorzitters van de vergaderingen zijn door de raad aangesteld en krijgen steun in het uitoefenen van zijn/haar taak.
2. Spreken gaat altijd via de voorzitter.
   *(Deze universele regel is er om het debat niet persoonlijk te maken. Je spreekt elkaar niet direct persoonlijk aan, maar altijd via de voorzitter.)*
3. Raadsleden en collegeleden spreken alleen via de microfoon en nadat ze daarvoor van de voorzitter het woord hebben gekregen.
   *(Hiervan afwijkend gedrag wordt niet geaccepteerd en de voorzitter krijgt steun bij handhaving daarvan.)*
4. Respect voor de deelnemers aan het debat en onze democratie als politieke opvattingen worden verwoord.
   *(Luisteren naar alle sprekers en opvattingen die naar voren worden gebracht. Als jij het anders ziet, dan gebruik je inhoudelijke argumenten om dat kenbaar te maken.)*
5. Indien fracties tijdens de vergadering overleg willen hebben, vragen ze daarvoor een schorsing aan of verlaat men de raadszaal zodat het debat ongestoord kan plaatsvinden.

## Vervolg
De hier gemaakte afspraken vormen de basis voor het functioneren van de op 1 april 2026 nieuw geïnstalleerde gemeenteraad. Onderwerpen die naar voren zijn gekomen in dit traject, zoals rolneming, integriteit en onderlinge samenwerking, worden uitgediept in bijeenkomsten in de nieuwe raadsperiode. In het overdrachtsdocument zullen concrete adviezen aan de nieuwe raad worden gegeven.

## Bijlagen
- Rapportage gevoerde gesprekken.

---

**Gedaan in de openbare vergadering van**

**de griffier,** **de burgemeester,**

**drs. J.W. Scherpenzeel** **R.T.A. Korteland**